

Oikeusministeriö

oikeusministerio@om.fi
elina.ruuskanen@om.fi

Viite: Oikeusministeriön lausuntopyyntö 19.9.2014 (OM 1/62/2013)

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle rikosuhrimaksulaiksi

Oikeusministeriö on pyytänyt Raha-automaattiyhdistykseltä (RAY) lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle rikosuhrimaksulaiksi. RAY esittää lausuntonaan kohteliaimmin seuraavaa:

Taustaa

Raha-automaattiyhdistys on arpajaislain (1047/2001) 13 §:ssä säädetty julkisoikeudellinen yhdistys, jonka jäseninä voivat olla terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia edistävät yleishyödylliset oikeuskelpoiset yhteisöt ja säätiöt. RAY:llä on lain 11 §:n 2 momentin mukaan yksinoikeus raha-automaattien käytettävänä pitämiseen, kasinopelien toimeenpanemiseen ja pelikasinotoimintaan. RAY:n tuotto on säädetty lain 17 §:n 2 momentin ja 22 §:n mukaan käytettäväksi avustusten myöntämiseen oikeuskelpoisille yleishyödyllisille yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen.

RAY:n tuotosta myönnettävillä raha-automaattivastuksilla avustetaan rikoksen uhreille tukipalveluja tuottavia järjestöjä. Rikoksen uhreille kohdennettujen tukipalvelujen tuottaminen on pitkälti kyseisten järjestöjen varassa.

Yleistä

Lakiehdotuksessa rikosuhrimaksulaiksi esitetään otettavaksi käyttöön uusi rikoksentekijöiltä perittävä maksu, rikosuhrimaksu. Maksu kohdistuisi täysi-ikäisiin rikoksentekijöihin, kun rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta, sekä yhteisösakkoon tuomittuihin oikeushenkilöihin. Ehdotetun lain tarkoituksena on vahvistaa rikoksen uhreille suunnattujen tukipalvelujen valtionrahoitusta. Tavoite perustuu nykyiseen hallitusohjelmaan, jonka mukaan Rikosuhripäivystyksen palvelut turvataan ja kestävä rahoitusmalli selvitetään, lähisuhdeväkivallan ja seksuaalisen väkivallan uhrien palveluja kehitetään sekä turvakotipaikkoja lisätään.

RAY kannattaa ehdotettua rikosuhrimaksua.

17.10.2014

OM 1/62/2013

RAY pitää hyvänä, että rikoksen uhreille tukipalveluja tarjoavien järjestöjen rahoitus pohjaa vahvistetaan rikosuhrimaksun keräämisellä. Esitysluonnoksessa arvioidaan, että rikosuhrimaksu tuottaisi sen keräämisestä aiheutuvien kulujen huomioimisen jälkeen vuosittain n. 5 miljoonaa euroa käytettäväksi uhrien tukipalveluihin.

Esitysluonnoksen mukaan rikosuhrimaksujen tuotto on tarkoitettu jaettavan rikoksen uhrien tukipalveluihin valtionavustusjärjestelmän kautta. Käyttötarkoitus, johon valtion avustusta voidaan myöntää, päätetään valtion talousarviossa. Kuten esitysluonnoksessakin todetaan, rikosuhrimaksun tuoton käyttötarkoitus on ehdotuksessa määritelty varsin laveaksi. RAY korostaa, että rikosuhrimaksujen tuottoa vastaava määrä tulee kohdentaa valtion budjetissa yhteisöille rikoksen uhreille suunnattujen tukipalvelujen rahoitukseen, nimenomaan korvamerkittynä.

Yksityiskohtaisia huomioita

RAY pyytää huomioimaan seuraavat esitysluonnoksen otsikon ”Rikoksen uhrien tukipalveluiden rahoitus” alla esitetyt tosiseikkoja koskevat korjausehdotukset lopullisessa hallituksen esityksessä:

Luonnoksen tekstin mukaan RAY myöntää avustusta vuodeksi kerrallaan. RAY korostaa, että se ei ole avustusta myöntävä taho, vaan avustuksista päättää sosiaali- ja terveysministeriö.

Luonnoksen samassa kappaleessa on todettu, että (avustus)päätöksen yhteydessä annetaan neljälle vuodelle ulottuva arvio avustustasosta. RAY korostaa, että avustuspäätöksen yhteydessä ei välttämättä anneta arviota tulevien vuosien avustustasosta, sillä laki ei tähän velvoita. Avustuspäätöksen yhteydessä annetaan tarvittaessa arvio tulevasta avustustasosta eli avustussuunnitelma, mutta arviokauden pituudesta ei ole säädetty. Avustussuunnitelma ei ole kuitenkaan millään tavalla sitova.

Lisäksi RAY kiinnittää huomiota siihen, että RAY-avustuksen sijaan luonnoksessa voitaisiin käyttää lainsäädännössä käytettyä ilmaisua raha-automaattivastus.

RAHA-AUTOMAATTIYHDISTYS

Sisko Seppä
avustustoiminnan johtaja

Mari Mustakoski
lakiasiainjohtaja